

SEMMELWEIS EGYETEM
Egészségügyi Közszolgálati Kar

Mentálhigiéné Intézet
Evangelikus Hittudományi Egyetem
Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola

**Mentálhigiénés lelkipogozó szakirányú továbbképzési szak
tanterve és tantárgyi programja**

Budapest, 2013.

Tartalomjegyzék

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK - INTÉZMÉNYI KERET.....	3
2. KÉPZÉSI FELTÉTELEK ÉS SZABÁLYOK.....	3
<i>A részvétel előfeltétele.....</i>	<i>3</i>
<i>Képzési idő.....</i>	<i>3</i>
<i>Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése.....</i>	<i>3</i>
<i>Időbeosztás.....</i>	<i>3</i>
<i>Hírlevél.....</i>	<i>4</i>
<i>Hallgatói nyilvántartó rendszer.....</i>	<i>4</i>
<i>Beiratkozás.....</i>	<i>4</i>
<i>Tanulmányi szerződés.....</i>	<i>4</i>
<i>Költségtérítés.....</i>	<i>4</i>
<i>Jelenléti kötelezettség.....</i>	<i>4</i>
<i>Titoktartási kötelezettség.....</i>	<i>5</i>
<i>Kontraindikációk.....</i>	<i>5</i>
<i>Órarenden kívüli stúdiumok.....</i>	<i>5</i>
<i>Korábbi tanulmányok beszámítására vonatkozó szabályok.....</i>	<i>5</i>
<i>Szakedolgozat.....</i>	<i>5</i>
<i>Félév végi aláírások, valamint az osztályzatok kialakításának módja:.....</i>	<i>6</i>
<i>Tanári kar.....</i>	<i>6</i>
<i>Curriculum-fejlesztés.....</i>	<i>6</i>
<i>Kutatás, hallgatói visszajelzés.....</i>	<i>6</i>
3. MINTATANTERV.....	7
4. TANTÁRGYPROGRAM.....	9
1. Életesemények fejlődéslelektani és valláspedagógiai megközelítése I-II.....	9
2. Aktuális társadalmi jelenségek többszemontú megközelítése.....	9
3. Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség I-II.....	9
4. Vallásos jelenségek valláslelektani és pasztorálpszichológiai megközelítésben.....	10
5. Családsegítő elmélet, szexualitás.....	10
6. Mentálhigiénés lelkigondozás csoportban, közösségben I-II.....	10
7. A lelkigondozás színterei.....	11
8. A mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat elmélete I-II.....	11
9. Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat I-II.....	11
10. A mentálhigiénés lelkigondozás gyakorlata I-II.....	12
11. Spiritualitás a lelkigondozásban I-II.....	13
12. Pszichodráma I-IV.....	13
13. Tevékenységkísérés I-II.....	13
14. Tevékenységkísérés III. – mentálhigiénés projektépítés.....	14
15. Tevékenységkísérés IV. – lelkigondozói szempontok a liturgiában.....	14
16. Felekezetspecifikus kiscsoport.....	14
17. Egyéni lelkivezetés I-IV.....	15
18. Intenzív heti műhely I. Segítő kapcsolati módszerek és lelkigondozói kapcsolat.....	15
19. Intenzív heti műhely I. Mentálhigiénés lelkigondozói kapcsolat gyakorlata.....	15
20. Intenzív heti műhely II. Lelkigondozói kapcsolat és spirituális önismeret.....	16
21. Szakedolgozat.....	16
<i>I. A szakedolgozat célkitűzése.....</i>	<i>16</i>
<i>II. Formai követelmények.....</i>	<i>17</i>
<i>III. Tartalmi követelmények.....</i>	<i>18</i>
<i>IV. Időbeli ütemezés, konzulensi munka.....</i>	<i>18</i>
<i>V. A konzulens opponensi feladatai.....</i>	<i>19</i>
<i>VI. A konzulensek személye.....</i>	<i>19</i>
5. ZÁRÓVIZSGA.....	19
6. MELLÉKLETEK:.....	20

1. Általános információk - Intézményi keret

A képzést folytató felsőoktatási intézmény neve, címe

Semmelweis Egyetem; Budapest, Üllői út 26.

Kari tagozódású felsőoktatási intézmény esetén a képzésért felelős kar megnevezése

Egészségügyi Közszolgálati Kar; Budapest, Kútvölgyi út 2.

A program engedélyezésének száma:

A képzés a_10/2006. (IX.25.) a szakirányú továbbképzés szervezésének általános feltételeiről szóló OKM rendelet alapján került kidolgozásra és az Egyetem Szenátusának 44/2009. (V. 27.) sz. határozata, valamint az OH FIF/51-4/2011 határozata értelmében létesült.

Szakfelelős oktató neve: Prof. Dr. Tomcsányi Teodóra

Szakcsoportvezető: Török Gábor Tel.: 266-1022 e-mail: torokg@mental.usn.hu

Szakcsoportvezető helyettes: Semsey Gábor Tel.: 266-1022 e-mail: semsey@mental.usn.hu

A mentálhigiénés lelkigondozó szakirányú továbbképzési szak megvalósításában a Mentálhigiéné Intézet az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel és a Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskolával működik együtt. Az együttműködők biztosítják a továbbképzési szak elméleti és gyakorlati teológiával összefüggő tantervének és tematikájának az összeállítását, valamint e tárgyak oktatásához megfelelő tanárokat biztosítanak, illetve kérnek fel.

A szakindító Mentálhigiéné Intézet végzi a továbbképzési szak szervezési munkáit, valamint biztosítja a szervezési-oktatási munkához szükséges infrastruktúrát.

2. Képzési feltételek és szabályok

A részvétel előfeltétele

A továbbképzésen egyetemi (MA) vagy főiskolai (BA) szintű hittudományi, hitéleti (teológus-lelkész, rabbi, hittanár, vallásanár, hitoktató, diakónus, zsidó közösségi szociális munkás stb.) szakon szerzett szakképzettséggel lehet részt venni.

A jelentkezés és felvétel kritériuma: főiskolai vagy egyetemi hitéleti végzettség igazolása, egyházi ajánlás és személyes alkalmasság.

Képzési idő

4 félév, 560 tanóra (kontaktóra), kiegészülve a képzésen kívüli hallgatói tanulmányi munkaórákkal. (A kontaktórákból 40-40 óra a 2 intenzív tanulmányi hétre esik.)

Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

mentálhigiénés lelkigondozó

Időbeosztás

Minden szemeszterben előre megadott 5 alkalom, havonta 2 nap, csütörtökön reggel 9:30-tól 20:00-ig és pénteken 8.00-tól 17:00-ig.

Hírlevél

A hallgatók a havonta megjelenő Hírlevélből értesülhetnek a képzéssel kapcsolatos aktuális tudnivalókról.

Hallgatói nyilvántartó rendszer

A Semmelweis Egyetemen az oktatással kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátására a NEPTUN tanulmányi rendszert alkalmazzák. A rendszer felhasználói - a tanulmányi osztályok ügyintézői, a tanszékek adminisztrátorai, az oktatók és a hallgatók - különböző jogosultsággal érhetik el a rendszerben tárolt információkat.

A rendszer az intézmény hallgatói számára a következő lehetőséget biztosítja:

- Ellenőrizhetik a saját adataikat és a tanulmányukra vonatkozó információkat,
- Felvehetik a tantárgyaikat,
- Jelentkezhetnek vizsgákra,
- Ellenőrizhetik a beírt jegyeiket,
- Figyelemmel kísérhetik az átutalt ösztöndíjaikat,
- Tájékozódhatnak fizetési kötelezettségükről,
- Intézhetik pénzügeiket,
- A rendszeren belül üzeneteket kaphatnak a tanulmányi osztály ügyintézőitől, az intézetek adminisztrátoraitól, és oktatóiktól.

Beiratkozás

Az órarendben feltüntetett időpontban, a félév elején.

Feltétele: teljesen lezárt előző szemeszter (minden aláírás és jegy megszerzésével); a tandíj befizetéséről szóló csekk bemutatása illetve az átutalás igazolása.

Az első beiratkozáskor a hallgató aláírásával igazolja, hogy ismeri és elfogadja ennek a tájékoztató füzetnek a tartalmát.

Tanulmányi szerződés

A hallgatók és a Semmelweis Egyetem között tanulmányi szerződés jön létre, melyet a beiratkozás előtt kell a hallgatóknak és az egyetem képviselőjének aláírnia.

Költségtérítés

A továbbképzés indulásakor a költségtérítés 125 000 Ft/félév. Ez az összeg változhat, erről az egyetemi előírások szerint időben tájékoztatjuk a hallgatókat. A költségtérítés fedezésének lehetőségei: saját forrás, saját munkahelyi vagy egyéb támogatás. A tandíjat szemeszterenként egy összegben kell csekken befizetni a kijelölt időpontig, és a befizetést igazoló csekkmásolatot be kell mutatni a tanulmányi ügyek felelősenek.

Az egyes szemeszterek költségtérítésén kívül külön költséget jelentenek a kötelező intenzív képzési hetek költségei: ezt külön kell befizetni az intenzív hetek elvégzése előtt. (Lásd még részletesebben az *Órarenden kívüli stúdiumokat*.)

Jelenléti kötelezettség

Félévente és szemináriumi stúdiumonként legfeljebb az órák egyötödéről (20%) lehet hiányozni. (Kivételes esetben a 20%-ot meghaladó mértékű hiányzásokor az adott tárgy oktatója a képzés vezetőjének engedélyével pótorán való részvételt írhat elő, ami önköltséges.)

A többi szemináriumi órától eltérően a 4 féléven át tartó, összesen 120 órás pszichodráma stúdiumról legfeljebb 12 órát (a 4 szemeszter alatt összesen 2 alkalommal!) lehet hiányozni. Pótlás itt nem lehetséges. A szemináriumi stúdiumokon a pusztán jelenlétén túl követelmény az órákon való aktív közreműködés.

Titoktartási kötelezettség

A sajátélményt érintő pszichodráma történéseire vonatkozólag a titoktartás kötelező. A többi szemináriumi csoport esetében a titoktartás a csoporttársakra és a kliensekre vonatkozó személyes tartalmakra nézve kötelező.¹ Ennek megszegése a képzésből történő kizárást vonja maga után. (A titoktartás megszegése olyan súlyos szakmai-etikai vétség, hogy a képzés minden tagja, ha észleli ezt, vagy a tudomására jut, köteles a képzés vezetőinek is a tudomására hozni.)

A hallgatók a titoktartási kötelezettség tudomásul vételének igazolásaként szóban és írásban ígéretet tesznek annak betartására, még a képzés megkezdése előtt.

Kontraindikációk

A kontraindikáció oly mértékben veszélyezteti az érdekelt egyének és a csoport fejlődését, hogy észlelését a képzés minden érintettje tartozik a képzés vezetőjének a tudomására hozni.

(1) Az egy munkahelyen közvetlenül együtt dolgozók, illetve a szoros érzelmi kapcsolatban levők nem lehetnek azonos pszichodráma kiscsoport tagjai, mivel ezek a kontraindikációk átláthatatlanná teszik a csoportfolyamatokat, s így megakadályozhatják azok kezelését.

(2) A képzés közben kialakuló ilyen kontraindikatív helyzetet az érintett hallgatók kötelesek jelezni a képzés vezetőjének, és egyiküknek vállalnia kell a csoportváltást vagy a kimaradást a képzésből. Amennyiben egymás közt nem tudják eldönteni a változtatást, a képzés vezetője fog döntést hozni. A többi csoportnak pedig elvileg vállalnia kell, hogy a vezetéssel való előzetes konzultáció után befogadják egy új csoporttagot.

(3) A képzés alatt más sajátélményű foglalkozáson (akár személyiségfejlesztő, akár pszichoterápiás, akár továbbképzési vagy más céllal) csak kivételes esetben és indokkal (pl. krízishelyzetben) lehet részt venni a csoportvezető és a képzés egyik pszichoterapeuta vezetőjének együttes hozzájárulásával.

Órarenden kívüli stúdiumok

A képzés órarenden kívüli részét képezi 2 intenzív képzési hét, amit a nyári szünet ideje alatt, illetve más megadott időpontokban lehet teljesíteni. Az intenzív hetek több választható időpontban végezhetőek el.

1) Segítő kapcsolati módszerek és lelkipogozás (40 órás kurzus): a II. szemesztert követő nyáron végezhető el.

2) Leikipogozói kapcsolat és spirituális önismeret (40 órás kurzus): a III-IV. szemeszterek során végezhető el.

A stúdiumok közül az *Egyéni lelkipogozás* teljesítése egyéni szervezésben történik (segítségül az intézet ajánlásokat ad az első félévben), a 4 félév során összesen 40 óra terjedelemben (félévenként 10 óra, azaz 5 találkozás), amit a képzés részének tekintünk. Teljesítéséről szemeszterenként igazolást kell hozni.

Korábbi tanulmányok beszámítására vonatkozó szabályok

A korábbi tanulmányok beszámításának elbírálása az Intézet honlapján, ill. a Hírlevélben megadott módon beadott kérelmek alapján az EKK Tanulmányi és Kreditátviteli Bizottsága, vagy más erre kijelölt egyetemi bizottság hatáskörébe tartozik, mely működése során szem előtt tartja a Semmelweis Egyetem EKK érvényben levő Tanulmányi és Vizsgaszabályzatát.

Szakedolgozat

A szakedolgozat annak az elméleti tudásnak, önismeretnek, lelkipogozói szemléletnek az összegzése, amit a hallgató a képzés során elsajátított, továbbfejlesztett és önmagába integrált. E munkán alapul annak végső elbírálása, hogy a hallgató felkészült-e és alkalmas-e arra, hogy megfelelő tudás és szellemiség birtokában végezze lelkipogozói munkáját.

A III. félévtől a hallgatóknak a szakedolgozathoz konzulensi kísérést biztosítunk. A dolgozatot az utolsó szemeszterben kell leadni.

¹ Kivétel az oktatók számára biztosított szupervízió és intervízió, melyekre az ott elfogadott etikai szabályok érvényesek.

Félév végi aláírások, valamint az osztályzatok kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon/tanórákon való részvétel.

Számonkérések értékelése:

- kollokvium: írásbeli v. szóbeli vizsgakövetelmény egytől ötig terjedő skálán való értékelése. (A szóbeli vizsga tételei a hírlevélben találhatóak)

- gyakorlati jegy: 1) tanórán való részvétel,
2) tantárgyanként a félévek elején megadottak alapján beadott jegyzetek/dolgozatok, és/vagy
3) a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazásának egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Tanári kar

A képzés tanári kara intézeti főállású és részállású munkatársakból, külső (szerződéses) munkatársakból és szakértőkből áll. A teljes stáb nyomon követi, illetve értékeli a hallgatók tanulmányi munkáját és fejlődését. Indokolt esetben a tanári kar intervíziós megbeszéléseken egyénileg is megbeszéli egyes hallgatók előmenetelét. Szükség esetén a tanári kar igénybe veszi külső esetmegbeszélő csoportvezető és szupervízor együttműködését. A képzés curriculumát a különböző diszciplínákat és stúdiumokat képviselő oktatók reflexiós csoportja fejleszti.

Curriculum-fejlesztés

A továbbképzésre való beiratkozás egyszersmind elfogadása annak, hogy a képzés összekapcsolódik a curriculum² fejlesztésével és az ehhez szükséges kutatói munkával. Igény szerint szupervízió kíséri a képzést, és a képző stúdiumvezetők közösen megbeszélik egy-egy személy előrehaladását, amihez a hallgató a képzésre való beiratkozáskor hozzájárul.

Kutatás, hallgatói visszajelzés

A képzési program fejlesztésének további fontos módja hatékonyságának empirikus kutatása, és az eredmények visszacsatolása a curriculumba. Ennek megvalósításához időről időre segítséget várunk a hallgatóktól kutatási anyagok, valamint hallgatói visszajelző kérdőívek kitöltésében, amihez a hallgatók a felvételi alkalmával beleegyezésüket adják. Továbbá egyes stúdiumokon a hallgatók megkérdezésével és külön beleegyezésével videófelvelelek készülhetnek, oktatási céllal.

² Ez az oktatás egész rendszerét magában foglalja.

3. Mintatanterv

	Stúdiumok	Tantárgyfelelős	I.				II.				III.				IV.				Össz. Óra
			kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	
	Kötelező törzsanyag																		
1.	Életesemények fejlődéslelektani és valláspedagógiai megközelítése I-II.	prof.dr.Tomcsányi Teodóra egyetemi tanár	7	K	18		3	K	14									32	
2.	Aktuális társadalmi jelenségek többszemponú megközelítése	dr. Pethesné dr. habil Dávid Bea egyetemi docens												4	Gy	15		15	
3.	Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség I-II.	dr. Harmatta János pszichiáter, pszichoterapeuta, tudományos tanácsadó					4	K	10		9	K	14					24	
4.	Vallásos jelenségek valláslelektani és pasztorálpszichológiai megközelítésben	dr. Joób Máté egyetemi docens	5	K	12													12	
5.	Családsegítő elmélet, szexualitás	dr.Török Szabolcs egyetemi docens												6	K	28		28	
6.	Mentálhigiénéis lelkigondozás csoportban, közösségben I-II.	Semsey Gábor egyetemi tanársegéd									0	A	11		0	A	2	13	
7.	A lelkigondozás szinterei	Török Gábor egyetemi adjunktus									5	K	15					15	
8.	A mentálhigiénéis segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat elmélete I-II.	Török Gábor egyetemi adjunktus	5	K	13		4	K	12									25	
9.	Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat I-II.	dr. Joób Máté egyetemi docens	7	Gy		20	7	Gy		20								40	
10.	A mentálhigiénéis lelkigondozás gyakorlata I-II.	dr. Joób Máté egyetemi docens									7	Gy		20	7	Gy		20	
11.	Spiritualitás a lelkigondozásban I-II.	Török Gábor egyetemi adjunktus					2	Gy		5	2	Gy		5				10	
12.	Pszichodráma I-IV.	prof.dr.Tomcsányi Teodóra egyetemi tanár	0	A		30	0	A		30	0	A		30	0	A		30	
13.	Tevékenységek kiegészítés I-II.	Semsey Gábor egyetemi tanársegéd	3	Gy		15	3	Gy		12								27	
14.	Tevékenységek kiegészítés III. - mentálhigiénéis projektépítés	Semsey Gábor egyetemi tanársegéd									5	Gy		15				15	
15.	Tevékenységek kiegészítés IV. – lelkigondozói szempontok a liturgiában	Semsey Gábor egyetemi tanársegéd												5	Gy		15	15	
16.	Felekezetspecifikus kiscsoport	dr. Joób Máté egyetemi docens					0	A		4								4	
17.	Egyéni lelkivezetés I-IV. (egyéni szerv.)	Török Gábor egyetemi adjunktus	0	A		10	0	A		10	0	A		10	0	A		10	

	Stúdiumok	Tantárgyfelelős	I.				II.				III.				IV.				Össz. Óra
			kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	kredit	köv.	órasz. elm	órasz. gyak	
18.	Kötelezően választható Intenzív heti műhely I. Segítő kapcsolati módszerek és lelkiigondozói kapcsolat	dr. Joób Máté egyetemi docens					10	Gy											40
19.	Kötelezően választható Intenzív heti műhely I. Mentálhigiénés lelkiigondozói kapcsolat gyakorlata	dr. Joób Máté egyetemi docens					10	Gy											40
20.	Kötelező törzsanyag Intenzív heti műhely II. Lelkiigondozói kapcsolat és spirituális önismeret	dr. Joób Máté egyetemi docens									0	A		40					40
21.	Kötelezően választható Szakdolgozat	dr. Joób Máté egyetemi docens													10	V,Z			0
	Összes elmélet és gyakorlat:		27		43	75	33		36	121	28		40	120	32		45	75	555

* a kötelezően választható tárgyak kredit és óraszám az összesítésben egyszer szerepel

K = Kollokvium, Gy = Gyakorlati jegy, A = Aláírás, V,Z = Védés, Záróvizsga

4. Tantárgyprogram

A képzés nem hitéleti továbbképzés. A főbb képzési területek: pszichológia, szociológia, neveléstudomány, mentálhigiéné, klinikai ismeretek. Ezek határterületeinek, egymáshoz fűződő kapcsolatainak a megismertetése és a lelkigondozói feladatokkal mutatkozó összefüggéseik kiemelése és integrálása a meglévő hitéleti végzettségbe komplex módon történik.

1.Életesemények fejlődéslélektani és valláspedagógiai megközelítése I-II.

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Az oktatás formája: előadás

Előkövetelmény: nincs

Kötelező irodalom: Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva

Segédletek: előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom

Számonkérés: Kollokvium

A stúdium célja: átfogó lélektani képet adni az ember fejlődéséről a születéstől a halálig, valamint a lelki fejlődést befolyásoló vallás- pedagógiai megközelítésekről.

A stúdium tartalma: a személyiség fejlődése az életkor, a társadalmi környezet és a szűkebb társadalmi mikroklíma kontextusában, rendszerszemléletben, mindezek valláspedagógiai összetevőivel. Az anya–gyermek kapcsolat alakulása a csecsemőnél, az óvodás korú gyermeknél; a mese és a játék fejlesztő hatásai, a morális fejlődés állomásai, az iskolás gyermek fejlődése és a serdülőkor szakaszai, krízisei. Az ifjúkor és a felnőttkor, valamint az öregedés kérdései az érettebbé válás szemszögéből. Az öregkor mentálhigiénéje, veszteségei, a halál és a gyász. A generációs konfliktusok és ezek megoldási kísérletei; mentálhigiénézés törekvések az öregek izolációs helyzetének megszüntetésére.

2.Aktuális társadalmi jelenségek többszemponú megközelítése

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Az oktatás formája: előadás

Előkövetelmény: nincs

Kötelező irodalom: Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva

Segédletek: előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom

Számonkérés: beadandó dolgozat (részletek a félév elején a hírlevélben megadva)

A stúdium célja: a lelkigondozói szempontból fontos társadalmi jelenségekhez több diszciplína (a szociológia, a pszichológia, a szociálpolitika, a történettudomány) és kutatási eredmények látószögéből közelíteni.

A stúdium tartalma: társadalmi csoportok és közösségek lelki egészségének védelme (mentálhigiéné), értékek, az értékátadás nyugat-európai trendjei, szociológiai mutatók a rendszerváltás előtt és után, előítélet, konformitás, ideológiák, radikalizmus, függőségek és devianciák, autoritás, hatalom, erőszak; csoportok, közösségek létrehozása és működésük törvényszerűségei. Az egyházak helye a társadalomban. A diakónia, karitás és szociális munka legfontosabb modelljei. A társadalomtudományi kutatás alapjai.

3.Lelki egészség, mentálhigiéné, lelki betegség I-II.

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Az oktatás formája: előadás

Előkövetelmény: nincs

Kötelező irodalom: Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva

Segédletek: előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom

Számonkérés: II. félév: kollokvium, III. félév: kollokvium

A stúdium célja: olyan ismeretek közvetítése, melyek lehetővé teszik a lelki betegségek felismerését, és felkészítenek a lelki egészség irányában ható működésmódra a lelkigondozás területén.

A stúdium tartalma (a jelenségeket a lélektan szemszögéből megvilágítva): ismerteti a leggyakoribb pszichés működészavarokat, jelzi elkülönítésük és felismerhetőségük legfontosabb szempontjait, és bemutatja a lelkigondozói segítő kapcsolat lehetőségeit. A krízisállapotok és a lelki zavarok bemutatásán belül főként a depresszióval, neurózissal, pszichózissal, krónikus betegségekkel, szenvedélybetegségek szomatikus és pszichés státusával (függőség, alkoholisták játszmák) foglalkozik, és példákat hoz a lelkigondozói segítségnyújtásra.

4. Vallásos jelenségek valláslélektani és pasztorálpszichológiai megközelítésben

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: előadás

Kötelező irodalom: Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva

Segédletek: előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom

Számonkérés: Kollokvium

A stúdium célja: a hallgatók megismertetése a vallásosság pszichológiai feltételeivel, megnyilvánulási formáival és a személyiség működésére tett hatásaival.

A stúdium tartalma: a vallásosság fogalma, fejlődése és pszichológiája; az istenkép fejlődésének lélektani oldala; az ima emberi oldala; a megbocsátás folyamata és pszichológiai feltételei; a vallásos krízis; a megtérés értelmi és érzelmi oldala; a vallásosság hatása a személyiségre; büntudat; a vallásosság és a lelki egészség összefüggései; a vallás mint erőforrás.

5. Családsegítő elmélet, szexualitás

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: előadás

Kötelező irodalom: Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva

Segédletek: előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom

Számonkérés: Kollokvium

A stúdium célja: képet adni a családok helyzetéről, a házasság és a család működését és dinamikáját meghatározó egyéni, kapcsolati és környezeti tényezőkről.

A stúdium tartalma: a házasság és a család pszichológiai alapjai, stabilitásának meghatározói, működése, feladatai és fejlődése. Az érett párválasztás motívumai, a házasságot stabilizáló tényezők, a családi életciklusok, kapcsolati fejlődés és működészavarok, alkalmazkodás és kommunikáció a családban, a családtagok egyéni jellemzői, a vallásosság hatása a házasságra, speciális szükségletű családok (egyszülős család, újrarahasodott szülő, nevelőszülőség, örökbefogadás). Erőszak a családban. Szexualitás. Családi problémák megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségei.

6. Mentálhigiénés lelkigondozás csoportban, közösségben I-II.

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: előadás

Kötelező irodalom: -

Segédletek: -

Számonkérés: aláírás a tanórán való megjelenés alapján

A stúdium célja: Bevezetni a hallgatókat a csoport, a közösség, valamint a gyülekezet működésére vonatkozó alapismeretekbe. A lelkigondozói célcsoportok jobb kommunikatív elérése: liturgiában, nagyobb csoportban, gyülekezetben, szakmai teammunkában.

A stúdium tartalma: A csoportlélektan elméleti alapjai; csoportdinamikai történések. A csoportvezetés stratégiái. A liturgikus keretek között folyó lelkigondozás elméleti kérdései. Közösségi modellek. Az egyház és a közösség mint a személyiség kibontakozásának a helye és mint támogató rendszer.

7. A lelkigondozás színterei

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: előadás

Kötelező irodalom: Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva

Segédletek: előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom

Számonkérés: Kollokvium

A stúdium célja: A lelkigondozás sajátos színtereinek és az ott végzett munka sajátosságainak megismerése.

A stúdium tartalma: Kórházi lelkigondozás; teammunka az egészségügyben. Ifjúsági lelkigondozás. Lelkigondozás börtönben; lelkigondozás hajléktalanokkal; lelkigondozás speciális élethelyzetekben. A sportolók lelkigondozásának lehetőségei.

8. A mentálhigiénés segítő kapcsolat, lelkigondozói kapcsolat elmélete I-II.

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: előadás

Kötelező irodalom: Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva

Segédletek: előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom

Számonkérés: kollokvium (és a félév elején a hírlevélben megadottak alapján beadandó személyes jegyzet)

A stúdium célja: a különböző segítő kapcsolati módszerek megismertetése, valamint a nondirektivitás, direktivitás és más megközelítések helyének megtalálása a lelkigondozói kapcsolatban.

A stúdium tartalma: elméleti áttekintés a segítő kapcsolat különböző formáiról (mentálhigiénés direktív és nondirektív segítő kapcsolat, pszichoterápia, lelkigondozás, lelkivezetés). Segítség ezen módszerek hatásainak felismeréséhez, megkülönböztetéséhez, a közöttük való együttműködés lehetőségeinek használatához. E célból a különböző segítő módszerek értékeinek, illetékességi határainak, lehetőségeinek megismerése, új szempontok felismerése, a saját szakmai elköteleződés megerősödése. Foglalkozás a segítő kapcsolat kiemelten nehéz kérdéseivel, így például a közelség és távolság megfelelő alakításával, az áttételes jelenségek kezelésével a lelkigondozói kapcsolatban, a segítő szindróma és a kiegész jelenségeivel.

9. Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat I-II.

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: tanóra

Kötelező irodalom: -

Segédletek: -

Számonkérés: gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)

A stúdium célja: a nondirektív attitűd és más segítő attitűdök elsajátítása és gyakorlati alkalmazása. E megtanult attitűdök és módszerek helyének megtalálása a lelkigondozói kapcsolatban. A lelkigondozott megfelelő és empatikus kísérése, haladás a lelkigondozott üteme és értékrendje mentén, a lelkigondozó képessége saját benyomásainak a felülvizsgálatára.

A stúdium tartalma: folyamatos lelkigondozói kapcsolattartás, a segítő kapcsolatokról jegyzőkönyvek leadása. A fentiek alapján konkrét segítő helyzetek, gondok, kihívások, krízisek, értékdilemmákon és érintődéseken végzett elemző munka.

A lelki segítségnyújtás attitűdjének és eszközeinek – mint a nondirektívnek nevezett szemléletnek és módszernek –, valamint más (direktív, edukatív) megközelítéseknek az elsajátítása.

A lelkigondozónak fejlődnie kell a következő területeken:

- nondirektivitás és más segítő megközelítések;
- kliensközpontúság;
- érzelmek mentén való kommunikáció;
- önreflexiós képesség és önismeret a másokra figyelés közepette, az elakadások felismerése és a lelkigondozói/lelkivezetői segítségkérés (szupervízió);
- a külső reflexió fontosságának megélése és gyakorlati használata, konstruktív foglalkozás a csoportvezetőktől és a csoporttársaktól kapott visszajelzésekkel, a negatív visszajelzéseket is beleértve;
- folyamatreflexiós képesség; a csoportmunkában aktív és adekvát részvétel nem csupán a saját téma prezentálásánál, a feltűnő és elakadást hozó csoportjelenségek felismerése és a velük való bánni tudás, teamképesség;
- képesség a személyes érintődés kezelésére, türelem, tolerancia a kliensekkel szemben;
- a szakirodalom és az elméleti stúdiumon elhangzottak beépítése a lelkigondozói kapcsolatba.

10. A mentálhigiénés lelkigondozás gyakorlata I-II.

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: tanóra

Kötelező irodalom: -

Segédletek: -

Számonkérés: gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)

A stúdium célja: elmélyíteni és a gyakorlatban alkalmazni tudni a segítő kapcsolat és a lelkigondozói kapcsolat elméleti stúdiumában tanultakat. Célja továbbá a különböző segítő kapcsolati attitűdök és módszerek, valamint a kifejezetten lelkigondozói lehetőségek helyének a megtalálása és alkalmazása a lelkigondozói kapcsolatban.

A stúdium tartalma: a hallgatók saját gyakorlatából hozott lelkigondozói helyzetek, a segítséget kérő ember vagy csoport gondjaival, kihívásaival, élethelyzeti kríziseivel, értékdilemmáival való lelkigondozói foglalkozás, konkrét segítői megnyilvánulások kerülnek a közös tanulást segítő elemzésre. Ebben a műhelymunkában a hallgató gyakorolja az élet különböző helyzeteinek egyéni és csoportos intervencióit, és keresi a lelkigondozói megoldások lehetőségét, használja a lelki segítségnyújtás eszközeit.

A hallgatónak fejlődnie kell a *Segítő kapcsolati attitűdök gyakorlata és a lelkigondozói kapcsolat* stúdium követelményein felül az alábbi területeken:

- lelkigondozottját az ő hármasságos kapcsolati rendszerében látni (kapcsolat Istennel, környezetével és önmagával), meghallgatni, megérteni, kísérni, fejlődését elősegíteni;
- reflexiós képesség a saját spirituális érintődéseire vonatkozóan, a lelkigondozott spirituális kérdéseinek, érintődéseinek észrevétele, támogatása, erősítése;
- a lelkigondozott erőforrásainak mozgósítási képessége;
- a beszélgetés lezajlása után a lelkigondozónak legyen elképzelése arról, hogy milyen érzések, gondolatok, kételyek és spirituális kérdések foglalkoztatták a lelkigondozottat a beszélgetés folyamán, melyek kapcsolódnak szorosabban a hithez, a transzcendenciához, a valláshoz;
- milyen saját interakciói voltak, és ezek hogyan befolyásolták a kapcsolatukat és a beszélgetést;
- annak megkülönböztetése, hogy mi vitte előre, és mi hátráltatta leginkább a lelkigondozottat;
- mindez hogyan hatott vissza a segítőre;
- milyen utat járt be a lelkigondozott, és hova ért el a segítő.

11. Spiritualitás a lelkigondozásban I-II.**Jelleg:** Kötelező szakmai törzsanyag**Előkövetelmény:** nincs**Az oktatás formája:** előadás**Kötelező irodalom:** Az oktatókkal való megbeszélés alapján a félév elején megadva**Segédletek:** előadáshoz tartozó dia, előadásokhoz rendelt szakirodalom**Számonkérés:** gyakorlati jegy (és a félév elején a hírlevélben megadottak alapján beadandó személyes jegyzet)*A stúdium célja:* a hallgatók spirituális önismeretének elmélyítése.*A stúdium tartalma:* magának a lelkigondozónak is meg kell tennie azokat a lépéseket, amelyek egy egészséges és spirituális szempontból jól megalapozott életvitelhez segítik. A stúdium gyakorlati módszerekkel (kérdésekkel és feladatokkal), valamint kiscsoportos munkával segíti az elmélet átültetését a gyakorlatba.**12. Pszichodráma I-IV.****Jelleg:** Kötelező szakmai törzsanyag**Előkövetelmény:** nincs**Az oktatás formája:** tanóra**Kötelező irodalom:** -**Segédletek:** -**Számonkérés:** aláírás megszerzése

E csoportmódszer a képzésen használt formájában kettős kötődésű: a teológiában a misztériumjátékokig, a pszichológiában a pszichodrámaig nyúlnak a gyökerek. A kettős gyökérből valami új sarjadt. A pszichodráma olyan keretet kínál a hallgatóknak, melyben már megtörtént illetve folyamatban levő, elsősorban hivatásbeli, családi, valamint az aktuális csoporthelyzetből adódó, jórészt feldolgozatlan élmények megjelenítése és újra-átélése történik meg a csoport közreműködésével. A bibliadráma eszközével a személyessé tett bibliai üzenet nyújt lehetőséget a fejlődésre és a továbblépésre.

13. Tevékenységkísérés I-II.**Jelleg:** Kötelező szakmai törzsanyag**Előkövetelmény:** nincs**Az oktatás formája:** tanóra**Kötelező irodalom:** -**Segédletek:** -**Számonkérés:** gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)*A stúdium célja:* elemezve a hallgatók alaphivatásának munkahelyi szerepeit, a stúdium segíteni kívánja a szakmai önismeret, a hivatás-személyiség fejlődését, valamint a hallgatók napi munkatevékenységét.*A stúdium tartalma:* a segítő hivatás napi gyakorlatának folyamatos, sokszempontú konzultálása, csoportszintű elemzése, különös tekintettel a szakterületen végzett munkára, valamint a foglalkozás a hivatás gyakorlásával kapcsolatos nehézségekre ("vakfoltokra") és sikerekre. (A fölmerült problémák további feldolgozása a pszichodráma csoportokban is folytatódhat.) A stúdium lehetőséget ad a tanult ismereteknek a mindennapi gyakorlathoz kapcsolására.

14. Tevékenységkísérés III. – mentálhigiénés projektépítés**Jelleg:** Kötelező szakmai törzsanyag**Előkövetelmény:** nincs**Az oktatás formája:** tanóra**Kötelező irodalom:** -**Segédletek:** -**Számonkérés:** gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)

A stúdium célja: Megismertetni a hallgatókat a közösségi alapú megelőző programok tervezésének és kivitelezésének egyik legfontosabb módszerével, a "projektépítéssel".

A stúdium tartalma: Egy mentálhigiénés akció megtervezésének és kivitelezésének főbb elemei: problémák definiálása, a várható akadályok beépítése a cselekvési alternatívába, a szolgáltatás konkrét társadalmi terepen történő működtetése, összehangolt teammunka a kezdetektől a befejezésig, továbbá a munka hatékonyságának értékelése. A projektszemlélet és a lelkigondozói szempontok együttes használata a liturgikus események tervezésében és lebonyolításában.

15. Tevékenységkísérés IV. – lelkigondozói szempontok a liturgiában**Jelleg:** Kötelező szakmai törzsanyag**Előkövetelmény:** nincs**Az oktatás formája:** tanóra**Kötelező irodalom:** -**Segédletek:** -**Számonkérés:** gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyvek és azok tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)

A stúdium célja: Felkészíteni a liturgikus alkalmak lelkigondozói szempontjainak átgondolására és gyakorlására. A liturgikus alkalmakban megtalálni az egyensúlyt az egyén szükségleteire való érzékeny odafigyelés és a gyülekezet integritásának biztosítása között.

A stúdium tartalma: Konkrét események feldolgozása abból a szempontból, hogyan lehet lelkigondozói érzékenységgel átgondolni, alakítani és végezni a liturgikus alkalmakat, ahol erre lehetőség és szükség kínálkozik. Továbbá hogyan lehet lelkigondozói megfontolásokat, meglátásokat megfelelő módon beépíteni a lelkészi/liturgikus tevékenységbe. A cél nem a liturgikus keretek feszegetése, vagy az azokból való kilépés, hanem az, hogy megmaradva a saját kereteken belül a hallgató élni tudjon azokkal a lehetőségekkel, meglátásokkal, amelyek lelkigondozói attitűdjéből származnak.

16. Felekezetspecifikus kiscsoport**Jelleg:** Kötelező szakmai törzsanyag**Előkövetelmény:** nincs**Az oktatás formája:** tanóra**Kötelező irodalom:** -**Segédletek:** -**Számonkérés:** aláírás megszerzése

A stúdium célja: azonos felekezethez tartozók speciális kérdéseinek megismerése.

A stúdium tartalma: speciális felekezeti kérdések a lelkigondozói gyakorlatban. A lelkigondozás helyzete és jövője az adott egyházban. Feladatok, dilemmák, kérdések.

17. Egyéni lelkivezetés I-IV.

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: tanóra

Kötelező irodalom: -

Segédletek: -

Számonkérés: aláírás megszerzése (a leadott igazolólap alapján)

A hitélettel és a lelkeséggel kapcsolatos tapasztalatok feltárása olyan aspektusból, amely egyéni megbeszélést és lelkivezetést igényel. A lelkivezetővel való rendszeres találkozások alkalmával előtérben áll a vezetett istenkapcsolata, mindennapi vallásgyakorlata, a visszatekintés lelkeségének és hitéletének történetére, a lelkeségében szükséges fejlődés segítése konkrét feladatok ajánlásával, a lelki olvasmányok igénybe vétele. Ezek szerves beépülése a vezetett személyiségébe, mindennapi életvitelébe és megnyilvánulásuk a szolgálatban. A lelkivezetés teológiai végzettségű, lelkivezetésre felkészült vezetővel történik (egyéni szervezésben).

18. Intenzív heti műhely I. Segítő kapcsolati módszerek és lelkigondozói kapcsolat

Jelleg: Kötelezően választható

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: tanóra

Kötelező irodalom: -

Segédletek: -

Számonkérés: gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyv és annak tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)

A stúdium célja: az évközben megismert és gyakorolt segítő kapcsolati módszerek alkalmazásának gyakorlása, az elsajátított ismeretek integrációja.

A stúdium tartalma: Segítő beszélgetés jegyzőkönyvekkel mélyítik el a hallgatók ismereteiket a segítő kapcsolat területén, és foglalkoznak az "itt és most" csoporthelyzetben felmerülő kérdésekkel és problémákkal. A műhely célja: a hallgatók motivációs, tudás-, érdeklődési, ismeret-, készség- és tapasztalati szintjének, illetve a képzés témáinak, koncepciójának, módszereinek az átdolgozása. Az évfolyam kohéziójának növelése, a bizalmi szint emelése, a közös egyhetes élmény segítségével a személyes motiváltság növelése a munka elmélyítése érdekében. Több alkalomból álló segítő kapcsolattal és az ahhoz szorosan kapcsolódó kompetenciákkal és keretfeltételekkel való csoportos foglalkozás. Esetkísérések csoportos foglalkozás keretében az elméleti tudás gyarapítása és a készségfejlesztés érdekében.

19. Intenzív heti műhely I. Mentálhigiénés lelkigondozói kapcsolat gyakorlata

Jelleg: Kötelezően választható

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: tanóra

Kötelező irodalom: -

Segédletek: -

Számonkérés: gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyv és annak tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)

A stúdium célja: a mentálhigiénés lelkigondozói kapcsolat módszereinek elsajátítása és integrálása.

A stúdium tartalma: Több találkozásból álló lelkigondozói kapcsolat jegyzőkönyvek feldolgozása csoportban, több szempontú megközelítésben a konkrét esetek kapcsán annak felismerése, hogy miben egyezik és miben különbözik a lelkigondozói segítő kapcsolat gyakorlata más segítő kapcsolatok gyakorlataitól.

20. Intenzív heti műhely II. Lelkigondozói kapcsolat és spirituális önismeret

Jelleg: Kötelező szakmai törzsanyag

Előkövetelmény: nincs

Az oktatás formája: tanóra

Kötelező irodalom: -

Segédletek: -

Számonkérés: gyakorlati jegy (a félév elején a hírlevélben megadottak szerint készítendő jegyzőkönyv és annak tanórán való gyakorlati alkalmazása alapján)

A *stúdium célja* a saját spirituális önismeret fejlesztése, valamint a lelkigondozói segítő kapcsolatban alkalmazható spirituális igények felismerését és fejlesztését szolgáló ismeretek, gyakorlatok elsajátítása.

A *stúdium tartalma:* önreflektív és a segítő kapcsolati módszerekhez kapcsolódó gyakorlatok, ezek alkalmazási lehetőségeinek gyakorlása a lelkigondozói kapcsolatban. Annak meghatározása, hogy a spirituális igények figyelembe vétele mit ad a segítő kapcsolat alapelveihez, milyen lényegi változást eredményez a segítő spirituális beállítottsága a segítő munkában.

21. Szakdolgozat

Jelleg: Kötelezően választható

Előkövetelmény: nincs

Segédletek: - a választható témamegközelítésekről részletes tájékoztatást adunk az Intézet honlapján/Hírlevélben.
- konzulensi segítség

Számonkérés: beadott dolgozat értékelése, záróvizsgán véde

I. A szakdolgozat célkitűzése

A szakdolgozat annak az elméleti tudásnak, önismeretnek, mentálhigiénés lelkigondozói szemléletnek, vallási-etikai értékrenddel való önzonosságnak, kliensközpontú segítői magatartásnak az összegzése, amit a hallgató a továbbképzés során elsajátított, továbbfejlesztett és önmagába integrált. Mindezen tudását egy befejezett, lezárt lelkigondozói feladat leírásán és nagyobb kontextusba helyezésén keresztül kell bemutatnia. E munkán alapul annak végső elbírálása, hogy a hallgató felkészült-e és alkalmas-e arra, hogy megfelelő tudás és szellemiség birtokában végezze mentálhigiénés lelkigondozói munkáját.

A tanulmányi követelmények szempontjai mellett az is cél, hogy a hallgatók olyan lelkigondozói témát válasszanak, amely valamely szempontból fontos a munkájukhoz és amelynek kidolgozásában motiváltak.

II. Formai követelmények

1. Terjedelem:

- A főszöveg terjedelme 40.000–60.000 karakter (szóközzel). Főszövegben: betűnagyság: 12-es; betűtípus: Times New Roman; margók: alul, felül, jobb oldalon: 2,5 cm, bal oldalon a kötés miatt 3 cm.
- A nyomtatott szöveg a jobb oldalakon helyezkedjen el. Oldalak számozása: jobb alsó sarok.
- Főszöveg 1,5-ös sorközzel nyomtatva.
- A főszövegben (bevezetés – fejezetek – összegzés) a fejezetek római, az oldalak arab számmal számozódnak. Az oldalak számozása a tartalomjegyzékkel indul.
- Főszövegen kívüli részek: fedél, belső címlap, tartalom- és irodalomjegyzék, mellékletek, függelék, köszönetnyilvánítás, lábjegyzetek.
- Lábjegyzetek formátuma: betűnagyság: 10-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: szimpla.

2. Külsőalak

- Kötés: a szakdolgozatot 2 bekötött példányban kell benyújtani, továbbá digitális formában egy CD-n mellékelve. (A CD mellékletet a név ráírása után kérjük a keménykötésű példányba beragasztott papír cd-tokban mellékelni.) (A szakdolgozat megvédése után a jelölt visszakapja az egyik példányt.)
- Szerkezet: a fedélen szerepeljen a „Szakdolgozat” felirat, továbbá a szerző neve és a benyújtás évszáma (1. sz. melléklet). A belső címlapon a fentiekén kívül fel kell tüntetni a szakdolgozat címét, a képzést nyújtó intézmények nevét és a benyújtás helyét (2. sz. melléklet). A dolgozat áttekinthető, tagolt legyen, és kizárólag írógéppel, illetve számítógéppel készülhet.
- Zárás: A hallgató irodalomjegyzékkel zárja dolgozatát. A hallgatónak aláírásával igazolnia kell, hogy a megadott jegyzéken túlmenő forrásokat nem használt fel. „Alulírott XY nyilatkozom, hogy a ZW című dolgozatom teljes egészében saját munkám, elkészítéséhez a megadott forrásokon kívül más forrást nem használtam fel.” (aláírás)

- Irodalomjegyzék, hivatkozások:

A hivatkozások az irodalomjegyzékben ábécésorrendben szerepelnek, a szövegben a szerző(k) nevével és évszámmal (pl. Kovács és mtsai 1999, Kovács és Kiss 2005) utalunk a közleményekre. Valamennyi közleményt, mely a szakdolgozatban szerepel, fel kell tüntetni az irodalomjegyzékben, és az irodalomjegyzékben felsorolt összes közleményre hivatkozni kell a dolgozatban. Az idézett közlemények év-, kötet- és oldalszámozását (kezdő és utolsó oldal) fel kell tüntetni.

A plágium elkerülésének érdekében a képzés keretein belül született írásművek esetében mindenkor be kell tartani a szakirodalmi hivatkozás elveit: A szó szerinti vagy tartalmi idézet esetében szükséges a pontos hivatkozás megadása. Ez elengedhetetlen más forrásból származó statisztikai adat, ábra, vagy illusztráció felhasználása során, vagy bármilyen gondolat, elmélet, vélemény esetében is.

Könyvfejezet idézésekor az adott fejezet szerzőjén kívül feltüntetendő a könyv címe, szerkesztője (vagy szerkesztői), a kiadó neve, a kiadás helye (város megnevezése) és éve, valamint az idézett fejezet kezdő és utolsó oldala. Könyv idézésekor a szerző(k), a cím, a kiadó neve, a kiadás helye (város megnevezése) és éve, valamint az idézett oldalak jelölése szükséges.

Az alábbiakban megadjuk a javasolt formákat:

Folyóiratcikk egy szerző esetén:

Gombocz J. (2004) A mentálhigiénés szemléletű pedagógus. Embertárs, 2: 196–207.

Folyóiratcikk több szerző esetén:

Bakos-Tóth M., Schuler D., Koós R. és mts. (2006) Az üdültetés és táboroztatás szerepe a gyermekkori malignus betegségek rehabilitációjában. Rehabilitáció, 16: 22–24.

Idegen nyelvű folyóiratcikk esetén:

Tomcsányi, T., Csáky-Pallavicini, R., Ittész, G., Semsey, G., Török, P. (2006): Health promotion strategy and primary prevention program at Semmelweis University. *European Journal of Mental Health*, 1 (1-2): 25–44.

Könyvfejezet esetén:

Pilling J. (2005) A haldoklás és a gyász lélektana. In: Kopp M., Berghammer R. (szerk.) *Orvosi pszichológia*. Medicina, Budapest, 492–503.

Kököneyi Gy. (2003) Szubjektív jóllét. In: Aszmann A. (szerk.) *Iskoláskorú gyermekek egészségmagatartása*. Országos Gyermekegészségügyi Intézet, Budapest, 93–108.

Internetes források:

A bibliográfiái leírást minden esetben ki kell egészíteni a letöltés pontos dátumával és a honlap címével (URL):

European Values Study Group & World Values Survey Association (2006) *European and World Values Surveys Four-Wave Integrated Data File, 1981–2004*, v.20060423 (Madrid: Análisis Sociológico Económico y Político & JD Systems; Tilburg: Tilburg University; Köln: Zentralarchiv für Empirische Sozialforschung), megnyitva: 2006. máj. 15., <http://www.worldvaluessurvey.org>.

III. Tartalmi követelmények

1. Általános szempontok

A szakdolgozatban, bármilyen témában is íródjon, a **mentálhigiénés szemléletnek** hangsúlyosan meg kell jelennie.

(Ennek fontos elemei: a prevencióra törekvés, a szakterület lelki egészséget fejlesztő tartalmainak használata, más szakterületekkel való együttműködés, az egyén környezetének, valamint a társadalmi kontextusnak figyelembevétele, akár a hiányok, problémák, akár az erőforrások kiaknázása mentén.)

Továbbá:

- A szakdolgozat tükrözze a képzésen megszerzett mentálhigiénés lelkiprendozói ismereteket, készségeket, jártasságokat.
- A szakdolgozat **csak saját munkafolyamatról szólhat** (nemcsak információgyűjtés, hanem megvalósult akció).
- **Foglalja össze a tárgyalt témával kapcsolatos legfontosabb szaktudományos ismereteket.**
- Integráltan használja a tanult ismereteket.
- **Személyes résszel kezdődjön:** a bevezetésben a szerző röviden mutakozzon be, írja le témaválasztásának motivációit, jelezze személyes viszonyát a választott témával.
- A szakdolgozat feleljen meg a **hivatás-etika** – különösen az anonimitás – követelményeinek, hogy a benne szereplők tényleges kiléte ne legyen felismerhető.
- A szakdolgozatban az idézett szövegek forrását mindig fel kell tüntetni! Plágium esetén a szakdolgozatra az opponens elégtelen osztályzatot ad!

2. Választható témamegközelítések

A. Mentálhigiénés szemléletű lelkiprendozói segítő kapcsolat, esetleírás.

B. Mentálhigiénés szemléletű csoportos lelkiprendozás, tevékenység-leírás

C. Mentálhigiénés lelkiprendozói szemlélettel végzett pasztorációs tevékenység bemutatása

Hangsúlyozzuk, hogy a szakdolgozat csak a fent megjelölt három téma-megközelítésben készülhet, a megadott formai és tartalmi (általános, speciális) követelményeknek megfelelően.

IV. Időbeli ütemezés, konzulensi munka

Az őszi félév során az intézet egy előzetes csoportos konzultációs lehetőséget biztosít azoknak a hallgatóknak, akik bizonytalanok a témaválasztást illetően. (Ennek időpontját a hallgatói hírlevél tartalmazza.)

A hallgatók a képzés utolsó félévében segítséget kapnak a szakdolgozathoz (konzulensi kísérés), melynek időtartama 3 óra.

A hallgató választ egy konzulenszt a kiadott konzulensi listáról. A konzulens kérheti a hallgatót, hogy módosítsa a tématervet. Végül ezt a módosított tématervet a konzulens elküldi az intézetnek is.

V. A konzulens opponensi feladatai

A dolgozatot a konzulens bírálja el (vagyis ezáltal az opponensi feladatot is betölti). Amennyiben a hallgatónak nem elfogadható az értékelés, fellebbezést nyújthat be, a megadott határidőn belül, különjárási díj fejében.

Amennyiben a két opponensi vélemény eltér egymástól, a záróvizsga-bizottság dönt az érdemjegy kérdésében.

A hallgató a védés előtt legkésőbb egy héttel megkapja az írásbeli opponensi bírálatot, az ehhez fűzött esetleges kérdéseket, melyekre a védés során reflektálnia, illetve a kérdésekre válaszolnia kell. Ennek sikeressége befolyásolja a végső jegyet.

VI. A konzulensek személye

Az intézet által javasolt konzulensi listát hírlevél mellékleteként kapják meg a hallgatók (ezt a listát decemberben tesszük közzé). A sajátélményű csoportvezető nem lehet konzulens, mivel itt a végén értékelnie kell.

5. Záróvizsga

A záróvizsgára bocsátás feltétele

- a szakon előírt tanulmányi kötelezettségek teljesítése,
- a szakdolgozat elkészítése és a bíráló általi elfogadása megvédésre.

A záróvizsga tartalma

a szakdolgozat szóbeli megvédése.

A záróvizsga eredménye

A záróvizsga eredményét a III. félév végén letett kollokviumok átlaga, a szakdolgozatra és védésre adott jegyek átlagából számított ötfokozatú minősítés adja:

- jeles: ha az átlag meghaladja a 4,5-öt;
- jó: 3,51 és 4,5 közötti átlag esetén;
- közepes: 2,51 és 3,5 közötti átlag esetén;
- elégséges: 2,00 és 2,5 közötti átlag esetén.

6. Mellékletek:

1. sz. melléklet A szakdolgozat fedőlapjának formája)

Mentálhigiénés lelkiprendzó szakirányú továbbképzési szak

SZAKDOLGOZAT

2015

„KISS IBOLYA”

2. sz. melléklet A belső címoldal formája

SZAKDOLGOZAT

„Kiss Ibolya:
Az egyházi zene lelkigondozói lehetőségei”

SEMMELWEIS EGYETEM

EVANGÉLIKUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

SZENT ATANÁZ GÖRÖG KATOLIKUS HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA

BUDAPEST

2015